

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การห้ามแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย

โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ รยส. ๐๐๐๐๐๐/๒๖๒๗ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ได้รับหนังสือจากกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การห้ามแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย โดยกำหนดให้หลังวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๘ ร้านค้าที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ ไม่อาจแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขายได้ ทั้งนี้ ให้แสดงการอนุญาตจำหน่ายโดยใช้ป้ายขนาดไม่เกิน A ๔ มีข้อความว่า “ที่นี้จำหน่ายบุหรี่”

กรมควบคุมโรคให้เหตุผลในการห้ามแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย ว่า การแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย เป็นการโฆษณาตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ และต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ซึ่งผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๙ คือ ปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท นอกจากการแจ้งมายังโรงงานยาสูบแล้ว กรมควบคุมโรคได้มีหนังสือแจ้งไปยังร้านขายส่งยาสูบทั่วประเทศเพื่อทราบและปฏิบัติด้วย

โรงงานยาสูบ เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง มีภารกิจหลัก คือ ผลิตและจำหน่ายบุหรี่ชิกาเรต การจำหน่ายบุหรี่ชิกาเรตของโรงงานยาสูบ แบ่งเป็น ๓ ช่วง คือ ร้านขายส่ง จำนวน ๒๘๔ ราย ร้านขายส่งช่วง จำนวน ๕,๘๕๑ ราย และร้านขายปลีก จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ ราย การจำหน่ายบุหรี่ชิกาเรต ร้านขายส่งช่วงและร้านขายปลีกจะมีตู้แสดงผลิตภัณฑ์บุหรี่ชิกาเรตไว้ที่จุดขาย สำหรับร้านขายส่ง หากไม่มีการขายปลีก ก็จะไม่มีตู้แสดงผลิตภัณฑ์

การแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. ให้ผู้ซื้อทราบว่า มีผลิตภัณฑ์ใดจำหน่ายบ้าง สามารถเลือกซื้อได้ตามความประสงค์ของตนเอง และข้อ ๕ (๔) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ กำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้จำหน่ายบุหรี่ชิกาเรตนำบุหรี่ชิกาเรตออกแสดงเพื่อขายได้ในสถานที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น

๒. แจ้งราคาขายให้ผู้ซื้อทราบ ตามประกาศคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ เรื่อง การแสดงราคาสินค้าและค่าบริการ โดยกำหนดให้ผู้ขายต้องแสดงราคาจำหน่ายไว้ที่จุดขายสินค้า ซึ่งบุหรี่ชิกาเรตเป็นสินค้าที่จัดอยู่ในรายการที่ ๒๑๔

โรงงานยาสูบ เห็นว่า มาตรการห้ามแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย ของกรมควบคุมโรค ทำให้เกิดความสับสนกับร้านค้า และวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมาย เนื่องจากการประกอบ

อุตสาหกรรมยาสูบ มิได้ถูกควบคุมจากราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพียงฉบับเดียว แต่ยังถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ โรงงานยาสูบจึงขอหารือในประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. การแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย เป็นการกระทำผิดมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช่หรือไม่

๒. โดยบทบัญญัติในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ กระทรวงสาธารณสุขสามารถออกกฎเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อบังคับให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาสูบหรือร้านค้ายาสูบต้องปฏิบัติตามได้หรือไม่

๓. โดยที่การประกอบอุตสาหกรรมยาสูบมีกฎหมายควบคุมมากกว่า ๑ ฉบับ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาสูบหรือร้านค้ายาสูบ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกฉบับใช่หรือไม่ หรือต้องปฏิบัติตามเฉพาะพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ เท่านั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมสรรพสามิต และโรงงานยาสูบ) ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมการค้าภายใน) และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมควบคุมโรค) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย เป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ นั้น เห็นว่า การแสดงสินค้า ณ จุดขาย เป็นประเพณีปฏิบัติในทางการค้า เพื่อให้ผู้บริโภคได้มีอิสระในการเลือกหาสินค้าอันเป็นสิทธิอย่างหนึ่งของผู้บริโภคที่ได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๔ (๒)^๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่โดยที่ผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นสินค้าที่ทำให้เกิดโรคภัยร้ายแรงแก่ผู้บริโภค จึงมีกฎหมายควบคุมเกี่ยวกับการขายและการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมการขายนั้น มาตรา ๒๑^๒ แห่งพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ กำหนดให้ผู้ขายยาเส้นหรือยาสูบ หรือนำยาเส้นหรือยาสูบออกแสดงเพื่อขายต้องได้รับอนุญาตจาก

^๑ มาตรา ๔ ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับความคุ้มครองดังต่อไปนี้

๑. ล๑

๑. ล๑

(๒) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

๑. ล๑

๑. ล๑

^๒ มาตรา ๒๑ ผู้ใดขายยาเส้นหรือยาสูบ หรือนำยาเส้นหรือยาสูบออกแสดงเพื่อขายต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

การขออนุญาต การออกใบอนุญาตและเงื่อนไขว่าด้วยการรับยาเส้นหรือยาสูบมาขาย การขาย หรือการนำออกแสดงเพื่อขาย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรานี้มีอายุเมื่อสิ้นปีปฏิทิน

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่เจ้าพนักงานซึ่งเป็นผู้ขาย และผู้ขายหรือผู้นำออกแสดงเพื่อขาย ซึ่งยาเส้นที่ทำจากใบยาพันธุ์ยาสูบพื้นเมือง

เจ้าพนักงาน และข้อ ๕ (๔)^๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ กำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตกระทำการขายยาสูบชนิดบุหรี่ยิกาแรตหรือนายาสูบชนิดบุหรี่ยิกาแรต ออกแสดงเพื่อขายได้เฉพาะในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น และพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดข้อห้ามเกี่ยวกับการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบไว้หลายประการ เช่น ห้ามขายแก่บุคคลซึ่งตนรู้ว่ามีอายุไม่ครบสิบแปดปีบริบูรณ์ตามมาตรา ๔^๔ ห้ามขายโดยใช้เครื่องขายตามมาตรา ๕^๕ ห้ามขายโดยการแจกแถม ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ สินค้าอื่น หรือให้บริการอย่างอื่น หรือให้สิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนตามมาตรา ๖^๖ และห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีได้แสดงฉลากบนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบตามมาตรา ๑๓^๗ เป็นต้น สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมการโฆษณา นั้น มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง^๘ ได้กำหนดห้ามการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้ และมีข้อยกเว้นตามมาตรา ๘ วรรคสอง^๙

^๓ข้อ ๕ ผู้ได้รับใบอนุญาตขายยาเส้นหรือยาสูบหรือนายาเส้นหรือยาสูบออกแสดงเพื่อขายต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) การขายยาสูบชนิดบุหรี่ยิกาแรตหรือการนำยาสูบชนิดบุหรี่ยิกาแรตออกแสดงเพื่อขายให้กระทำได้เฉพาะในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น

“มาตรา ๔ ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย ขาย แลกเปลี่ยนหรือให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งตนรู้ว่ามีอายุหรือผู้รับเป็นผู้มีอายุไม่ครบสิบแปดปีบริบูรณ์

“มาตรา ๕ ห้ามมิให้ผู้ใดขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยใช้เครื่องขาย

“มาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) ขายสินค้าหรือให้บริการโดยมีการแจก แถม ให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแลกเปลี่ยนกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ แล้วแต่กรณี

(๒) ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยแจก แถม ให้หรือแลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่นหรือการให้บริการอย่างอื่นประกอบ

(๓) ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแก่ผู้นำหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบมาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ

“มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ผู้ใดขายผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีได้แสดงฉลากตามที่กำหนดในมาตรา ๑๒ บนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ

“มาตรา ๘ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้ หรือใช้ชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในการแสดง การแข่งขัน การให้บริการหรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ให้สาธารณชนเข้าใจว่าเป็นชื่อ หรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการถ่ายทอดสดรายการจากต่างประเทศทางวิทยุโทรทัศน์ และการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ซึ่งจัดพิมพ์นอกราชอาณาจักรโดยมิได้มีวัตถุประสงค์ให้นำเข้ามาจำหน่ายแจกในราชอาณาจักรโดยเฉพาะ

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว เห็นว่า การห้ามแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้นั้น จะต้องปรากฏชัดเจนว่าเป็นการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือมีการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผลิตภัณฑ์ยาสูบทางสื่อต่าง ๆ ที่สามารถถ่ายทอดไปยังประชาชน ซึ่งส่งผลให้เป็นการจูงใจหรือกระตุ้นให้ประชาชนมีการบริโภคยาสูบ และคำว่า “สิ่งอื่นใดที่ใช้เป็นการโฆษณาได้” นั้น ต้องมีความหมายในลักษณะที่ประสงค์จะใช้สิ่งอื่นใดนั้นเป็นสื่อโฆษณาทำนองเดียวกับการโฆษณาในสิ่งพิมพ์ ทางวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ด้วย ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักการตีความกฎหมายที่ว่า กรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายมีถ้อยคำต่อเนื่องกันและคำสุดท้ายเป็นคำที่มีความหมายทั่วไปต้องตีความคำสุดท้ายให้มีความหมายทำนองเดียวกับคำที่มาก่อน (Ejusdem generis rule)^{๑๒}

โดยที่ในปัจจุบันสิ่งที่ใช้เป็นสื่อโฆษณามีความหมายกว้าง รวมทั้งการกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ณ จุดขาย เพื่อประโยชน์ในทางการค้าอาจเป็นการโฆษณาตามนิยามในมาตรา ๓^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ ตามปัญหาที่หารือมา การแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย จึงอาจจะมีทั้งกรณี que เข้าข่ายและไม่เข้าข่ายเป็นการ “โฆษณา” ที่ต้องห้ามตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น จึงต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป ถ้าการแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย นั้น มีข้อเท็จจริงหรือการกระทำอย่างอื่นซึ่งสื่อหรือแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ผลิตหรือผู้ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ มีเจตนาที่จะโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขายเพื่อประโยชน์ในทางการค้าหรือมุ่งเน้นที่จะใช้จุดขายเป็นสถานที่โฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบประกอบอยู่ด้วย เช่น การแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบไว้ในตำแหน่งที่คนทั่วไปสามารถมองเห็นได้ง่าย โดยการนำของผลิตภัณฑ์ยาสูบมาตั้งหรือวางเรียงให้เห็นเป็นที่สะดุดตาเป็นพิเศษ ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการแสดงเจตนาเพื่อการโฆษณายิ่งกว่าการแสดงเพื่อขายตามปกติ หรือถ้ามีข้อเท็จจริงว่าผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ขายในการเจาะจงตำแหน่งที่จะแสดงผลิตภัณฑ์ยาสูบ ย่อมเข้าข่ายโฆษณาอันต้องห้ามตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ อย่างชัดเจน แต่ในกรณีที่ เป็นเพียงการนำผลิตภัณฑ์ยาสูบออกแสดงเพื่อขาย ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต และมีได้มีข้อเท็จจริงหรือการกระทำในลักษณะที่สื่อหรือแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ผลิตหรือผู้ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบมี

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๑๑}Ejusdem generis rule เป็นคำลาติน มีความหมายในภาษาอังกฤษว่า “of the same kind”

^{๑๒}มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า

ฯลฯ

ฯลฯ

เจตนาที่จะโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขายเพื่อประโยชน์ในทางการค้าหรือมุ่งเน้นที่จะใช้จุดขายเป็นสถานที่โฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบประกอบอยู่ด้วย กรณีดังกล่าวยังถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ อย่างไรก็ตาม หากเป็นนโยบายของรัฐบาลที่จะห้ามการแสดงผลผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดขาย โดยเด็ดขาดในทุกกรณีก็ต้องดำเนินการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยยาสูบและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติต่อไป

ประเด็นที่สอง กระทรวงสาธารณสุขสามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ออกกฎเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อบังคับให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาสูบหรือร้านค้ายาสูบต้องปฏิบัติตามได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า ตามแนวทางปฏิบัติการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ทางโรงงานยาสูบส่งมาให้นั้น กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข มิได้อ้างว่าเป็นการวางกฎเกณฑ์โดยอาศัยบทบัญญัติมาตรา ๘^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ แนวทางดังกล่าวจึงเป็นเพียงคำแนะนำเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามมาตรา ๘ เท่านั้น

ประเด็นที่สาม ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาสูบหรือร้านค้ายาสูบ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอุตสาหกรรมยาสูบทุกฉบับหรือไม่ นั้น เห็นว่า ปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบอยู่หลายฉบับ^{๑๔} ซึ่งผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาสูบหรือร้านค้ายาสูบต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๔๘

^{๑๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๑๔}ตัวอย่าง เช่น พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติวิฤกษ์กระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๘ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ และพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๐๙ เป็นต้น